

Opiskelijatietojen päivittäminen ja virheellisten poissaolomerkintöjen välttäminen Moodlessa
Ari Rannisto, opettaja, opo-opiskelija

Oppilaitoksemme on melkoisen iso, koska siellä on noin 700 opiskelijaa ja opettajiaakin on 60. Tämä koko jo sinänsä aiheuttaa usein ongelmia erilaisten asioiden tiedottamisessa. Sinänsä tämä tiedottaminen ja sen sisältämien viestien perille meno on kylläkin kaiken kokoisten ja tyyppisten organisaatioiden perusongelma. Lukuvuodesta toiseen on opettajilla ongelmia siinä, onko jonkun opiskelija oltava läsnä opetettavalla opintojaksolla vai ei. Opiskelijahan voi suorittaa opintojaan hitaammassa tahdissa tai sitten on suorittanut vastaavat opinnot jo aiemmin, jolloin hänen ei siis tarvitse olla tunneilla paikalla. Tämä tietämättömyys aiheuttaa usein virheellisiä poissaolokirjauksia opiskelijalle oppilashallintojärjestelmään ja siten myös turhaa korjaustyötä opettajille kirjauksen korjaamisessa ja etenkin opiskelijalle harmia.

Moodlen merkitys tiedon välityksessä

Kehittämistyössäni olen suunnitellut menetelmän, jossa tiedotetaan opettajille Moodlen kautta opiskelijoista, joilla on eri syistä johtuvia luvallisia poissaoloja opintojaksoilta. Moodle on sähköinen verkko-oppimisympäristö, jolla on helppo toteuttaa verkkomuotoisia opintojaksoja. Moodlea käytetään etäopetuksessa paljon. Sitä on helppo käyttää ja sen käyttö ei vaadi mitään erityisosaamista kuten esim. html-kielen hallintaa. Moodle sisältää kaikki valmiit työkalut interaktiivisuuden toteuttamiseen. (Moodle service network, 2004.)

Lainsäädännön vaikutus poissaolojen kirjaamiseen

Lain ammatillisesta koulutuksesta mukaan (L630/1998 34§) opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta. On paljon erilaisia syitä, miksi opiskelija ei välttämättä osallistu tunneille ja tässä työssä keskitytään pelkästään osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen, HOPS:n ja HOJKS:n aiheuttamiin luvallisiin poissaoloihin tunneilta. Lain (L630/1998 21§) mukaan opiskelijalle on oikeus olla opintojakson

tunneilta poissa, jos 1) opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan tutkinnon sisältämiä opintoja vastaavat tiedot ja taidot, 2) tutkinnon sisältämien opintojen suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta. Nimitys opintojakso tarkoittaa kurssia, opintoainetta tms. Lisäksi asetuksessa (A811/1998 12 a§1) todetaan, että opiskelijan tulee hakea muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen arvioimista ja tunnustamista. Hakemus tulee tehdä riittävän ajoissa ennen mainittujen opintojen tai opintokokonaisuuden alkamista. Opiskelijan tulee esittää osaamisen arvioinnin edellyttämä selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan.

HOPS:n ja HOJKS:n vaikutus

HOPS tarkoittaa henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa, jollainen jokaiselle ammatillisen koulutuksen suorittajalle on tehtävä (Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet). HOJKS tarkoittaa henkilökohtaista opetuksen järjestämistä koskevaa suunnitelmaa. Sellainen tehdään lain (L630/1998 20§) mukaisille opiskelijoille, jotka vammaisuuden, sairauden, kehityksessä viivästymisen, tunne-elämän häiriön tai muun syyn vuoksi tarvitsevat erityisiä opetus- tai opiskelijahuollon palveluja. Opiskelijoiden opetus annetaan erityisopetuksena. Opiskelijalle tulee laatia henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma, todetaan em. laissa. Asetus (A811/1998 8§) täsmentää asiaa seuraavasti: "Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 20 §:ssä tarkoitettua erityisopetusta saavan opiskelijan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevasta kirjallisesta suunnitelmasta tulee ilmetä: suoritettava tutkinto, opetuksessa noudatettavat opetussuunnitelman tai näyttötutkinnon perusteet ja tutkinnon laajuus sekä opiskelijalle laadittu henkilökohtainen opetussuunnitelma (HOPS)".

Oppilashallintojärjestelmän vaikutus

Tampereen ammattiopistossa (TAO) on käytössä ProCapita -niminen oppilashallintojärjestelmä. Sen kautta ei pystytä viestimään opettajille em.

vapautuksista eri opintojaksoilta. Hankinnassa on uusi järjestelmä, mutta sen tulemiseen menee ainakin pari vuotta aikaa, koska Tampereella ammatillisen koulutuksen järjestäjät TAO ja Pirkanmaan ammattiopisto (Pirko) yhdistyvät ja nyt neuvotellaan mm. siitä, mitä oppilashallintojärjestelmää uusi oppilaitos alkaa käyttää. Pirko:ssa on käytössä Wilma oppilashallintojärjestelmä. Jo ennen tätä yhdistymisasiä TAO:ssa oli alettu suunnitella uuden oppilashallinnon hankkimista ja nyt tämä yhdistyminen hidasti tätä työtä. Tämän työni tuottama ratkaisu tulee ainostaan väliaikaiseen käyttöön TAO:ssa, parhaimmillaan ehkä vain kahdeksi vuodeksi. Pirkolaiset ovat hyvin tyytyväisiä käyttämäänsä järjestelmään, koska se on uusi ja nykyaikainen järjestelmä.

Käytäntö opintojen tunnustamisprosessissa

Opintojen osaamisen tunnustamiset tehdään paperilomakkeelle, johon opinto-ohjaaja kirjaa ne. Toimiston henkilökunta kirjaa nämä oppilashallintojärjestelmään, josta opettajat näkevät opiskelijalle tunnustetut opinnot aineittain (vain omat opetettavat aineensa, joihin heille on luotu arviointitehtävät). Opettaja voisi siis jo sieltä katsoa, pitääkö opiskelijan olla opintojaksolla vai ei. Valitettavasti tämä kirjaustyö tehdään myöhässä, joten tieto ei ole aina ajantasaista järjestelmässä. Osaamisen tunnistamistyö varsinkin lukukauden alussa aiheuttaa lisäviivettä näihin osaamisen tunnustamisiin, koska tätä työtä tehdään isolle opiskelijamäärälle. Kun kirjaustyö on tehty, skannataan tämä tunnustamislomake sähköiseen muotoon ja lähetetään sähköpostissa liitetiedostona tiedoksi opolle, opiskelijalle ja ryhmänohjaajalle. Aineenopettaja ei tätä tietoa saa, ellei ryhmänohjaaja siitä erikseen opettajille tiedota. Aineenopettajat näkevät arviointi-ikkunassa tämän tunnustamisen siten, että ko. opintojaksolla on valmiiksi syötettynä arvosana. Käytäntö tässä tiedottaminen on hyvin kirjavaa ryhmänohjaajien kesken. Käytännössä tieto osaamisen tunnustamisesta tulee samanaikaisesti sekä ProCapitaan että sähköpostiin. HOJKS:sta tiedon välittää eteenpäin erityisopettaja ja tieto välitetään vain opiskelijalle, mutta ei ryhmänohjaajalle eikä opolle. HOJKS:t ovat siinä mielessä haasteellista tiedotettavaa, että opiskelijoiden nimet eivät

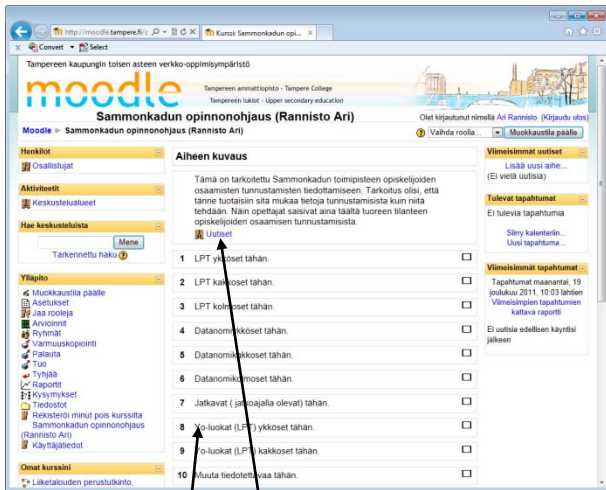
saa olla missään näkyvissä. Ne myös tehdään ainostaan paperiversioina, joita ei muuteta sähköiseen muotoon. Julkisuuslain (L621/1999 24§ 30) mukaan salassa pidettävä on mm. tieto siitä, että oppilas on siirretty tai otettu erityisopetukseen.

Ratkaisu ongelmiin

TAO:lla on käytössään Moodle, jota voisi käyttää tiedottamisen apuna. Sinne voisi kirjata jokaisen osaamisen tunnustamisen, samoin myös HOJKS:t ja HOPS:t. Kuva 1 selventää tätä kirjaamista Moodleen. Moodlesta voi siis lähettää aina tiedotuksen sähköpostiin, kun sinne tehdään kirjaus.

HOJKS:ien kirjaukset tekisi erityisopettaja ja osaamisen tunnustamiset ja HOPS:t olisivat taas opinto-ohjaajien työtä. Näin siis opinto-ohjaajat ja erityisopettajat olisivat ylläpitäjiä ja opettajat (ja muu tukihenkilöstö) olisivat osallistujia. Ideana olisi, että yksittäiset osaamisen tunnustamiset tehtäisiin vain tiedotuksena Moodleen. Jos opiskelijalla on useampi osaamisen tunnustaminen, voitaisiin se viedä tiedostona Moodleen ja tehdä linkki ko. tiedostoon (skannattu osaamisen tunnustamisen -lomake), jossa nämä tunnustamiset on merkittyinä.

Kirjauksen tapahduttua lähtisi viesti kaikille opettajille, kun kirjaaja laittaisi vielä tiedonannon uutisiin Moodleen. Viestin saadessaan opettajat voisivat reagoida, mikäli tuleva viesti aiheuttaisi heillä jotain huomioonotettavaa arvioitavassa opintojaksossa. Heikkoutena tässäkin on se, että mikäli opettaja ei reagoi mitenkään näihin ilmoituksiin, tulee edelleen tehtyä virheellisiä poissaolokirjauksia. Täysin aukotonta systeemiä ei pystytä kehittämään.

Kuva 1. Moodle Uutiset-toiminto, jolla viestejä lähetetään. Tilat, joihin tehdään linkit osaamisen tunnustamistiedostoihin ja tiedot yksittäisistä osaamisen tunnustamisista ja HOJKS:sta.

Ratkaisuni hyödynnettävyys laajemmin

Tästä uudesta tiedotustavasta tiedotetaan opettajille tulevana keväänä edellyttäen, että uusi koulutuspäällikkömme suhtautuu myönteisesti menetelmän käyttöön. Ne oppilaitokset, joilla on käytössään ProCapita, hyötyisivät ratkaisustani.

Kun oppilaitokseemme hankitaan uusi oppilashallintajärjestelmä muutaman vuoden kuluessa, on siinä valmiina työkalut tällaiseen tiedotukseen ja myös hyvät yhteydenpitovälineet vanhempiin. Näin tämän käyttöaika jäisi aika lyhyeksi. Suurin osa markkinoilla olevista järjestelmistä ovat niin nykyaikaisia, että ne pitävät jo sisällään tämä ratkaisuni tuovan viestintävälineen.

Lähteet

A811/1998. Asetus ammatillisesta koulutuksesta. Viitattu 1.4.2012.

Valtion säädöstietopankki.

<http://www.finlex.fi>.

L630/1998. Laki ammatillisesta koulutuksesta. Viitattu 1.4.2012.

Valtion säädöstietopankki.

<http://www.finlex.fi>.

L621/1998. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta. Viitattu 1.4.2012.

Valtion säädöstietopankki.

<http://www.finlex.fi>.

Moodle service network, 2004. Viitattu 1.4.2012.

<http://www.moodle.com>.

Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet. Viitattu 1.4.2012.

Opetushallitus.

<http://www.oph.fi>.